स्त्रीतकाऽग्नियटा चाम्नि संस्पृ ग्रेदग्निहोतिकस् । इष्टि-रक्षाकपालेन कार्या चारिनमते (रनये। ২২० अध्या० जापस इस्ता भाव्यां सहस्य परमा प्रिया। भूपति-भुवभर्ता वाजनयत् पावकं परम् ! भूतानाञ्चापि सर्वेषां यं प्राहुः पायकं पतिम् । ज्यातमा भुवन असे ति सान्वयेषु हिजातिषु । मह्तराञ्चेव भूतानां सर्वेषामित्र यः पतिः । भगवान् स महातेजा नित्यं चरति पावकः । अग्नि-र्व्य हपितर्नाम नित्यं यज्ञेषु पूज्यते । हुतं वहति यो इत्यमस्य नेतमस्य पावकः । अपां गभी महाभागः सत्त्व-भुग्यो महाद्भुतः । भूपतिभुवभक्ती च महतः पतिस्चते । दक्तन्मृतानि भुतानि तस्याग्निभरतोऽभवत् । अग्निक्षेमे च नियतः क्रतुंत्रेक्षे भरस्य त । स विद्धः प्रथमा निलं देवैरिन्यध्यते प्रभुः । स्त्रायान्तं नियतं हृष्ट्वा प्रविवेशार्खेवं भवात्। देवास्तवाधिगण्यन्ति मार्गमाया यथादिशम्। इट्टा त्वरिनरवर्वाणं ततो वचनमज्ञवीत् । देवानां वच इत्यं, त्यमकं वीर ! मुहर्क्वनः । स्रथ त्वं गच्छ मध्वन्तं प्रियमितत् क्षास्व्य मे। प्रेष्य चारिनरथर्शयमन्यं देशं ततीऽगमत्। मत्स्यासास्य समाचत्युः कुद्धस्तानिकरव्यवीत्। भक्त्या वै विविधेर्भावेभेविष्यच ग्ररीरियाम् । अधर्वायं तथा चापि हळ्याक्रीऽव्रवीहचः। चातुनीयमाना हि स्टर्श देव-वाक्यादि तेन सः। नैक्छद्दोढुं इतिः सर्वं ग्ररीरञ्चापि सीऽत्याज्ञत् । स्तन्छरीरं सन्तप्रच्य प्रविवेश धरानदा । भूमि सृष्टाऽस्ट अदातून् प्रथक् प्रथमतीव हि । पूयात् स गन्नं तेज य च्यस्थिन्यो देवदार च। स्रोधायः स्फटिनं तस्य पित्ताकारकतं तथा । यकत् कव्यायसं तस्य निभि-रेष प्रभुः प्रकाः। नवास्तखाभुषटकं णिराजानानि विद्रुसम् । शरीराहिविधाश्वास्ये धातशेऽस्याभवसृष ! । एवं त्मक्का परीरञ्ज परमे तपि स्थितः। स्वाक्रिरादिमि-भृंयस्तपसीत्यापितस्तदा । स्टशं जळ्यास तेजसी तपसा-म्यायितः थिखी। उष्टा ऋषिं भयाचापि प्रविवेश सहा-र्णवम् तिसम् हे जगङ्गीतमध्यािष्मधािमतम् ॥ अर्द्भे या मासुरेवैनमथळाणं सरादयः। अथळा लस्जक्कोका-नातानाकोक्य पावकम् । सिषतां सञ्चभूतानास्त्रक्रमाथ सञ्चा-र्णवस् । एवमन्तिभेगवता नष्टः पूर्व्वमधवणा । स्त्राङ्तः स्वभूतानां इथ्यं वहति सर्वदा । एवं त्वजनयिष्ण्यान् नेदोक्तान् विविधान् बहून्। विचरन् विविधान् देशान् भूममायास्तु तत्म वै। सिन्धुं नदं पञ्चनदं देविकाऽध गका च मत्रक्रमा च सर्यगण्डलाह्नया

चमा खती सती चैव भेध्या मेधातिश्वस्तदा । तामावती वेलवती नद्यस्तिस्रोऽष कौशिकी । तमसा नमदा चैव नदी गोदावरी तथा। वेस्रोपवेस्था भीमा च वडवा चैव भारत ॥ भारती सुप्रयोगा च कावेरी सुर्भेरा तथा। तुङ्कवेणा क्रणावेषा कपिता शोष एव च । एता नद्यस्तु विष्णुनानां मातरोयाः प्रकीसिताः। अङ्गुतस्य प्रिया भार्या तस्य एन्त्रो विभूरियः। यावन्तः पावकाः प्रोक्ता सोमास्तावन्त एव छ 🏿 अत्यायन्वये जाता ब्रह्मणो मानसाः प्रजाः । खितः एन्तान् सृष्टुकामांस्तानेवासान्यधारयत्। तस्य तहुन्नायाः कायान्निहरानि हुताशनाः एवमेते महास्थानः कीर्त्तिता-स्ते जनयो मया ॥ अप्रमेया यथीत्यन्ताः श्रीमन्तस्तिमिरा-पहाः। अङ्गुतस्य त माहाकांत्र यथा वेदेषु की चितम्। तादृषं विजि सर्वेभानेको हेन्रथ हुतायनः। एक एवेष भगवान् विच्चेयः प्रथमोऽजिन्दाः। बहुधा निःस्टतः कायात् ज्योतिष्टोमकत्य्यया । इत्येष वंषः सुमहानग्नीनां कीर्त्ति तोमया। योऽर्चितो विविधेमेन्त्रे इंव्यं वहति देहिनाम् । भा०व० मार्क० २५१ ऋध्या०। सास देवतेति – ढक् आग्ने यमग्निदेवताके ऋविरादौ ति । अग्निना इष्टं मास ढक्। आग्नेयं साम । आग्नेयी ऋक् ति । अग्नये हितं ढक्। आग्नेयमौषधम् ति । नौिककप्रयोगानुसारेण "अङ्गेन नोपचिति" औणादिकस्त्रेण अग्नियव्हस्य व्युत्पत्तिदेशिता वैदिकप्रयोगे त अग्नियव्हस्य मद्दत्तिनिमत्तमेदोपयोगिन्यो बाखोन बङ्गो व्युत्पत्तयो-दर्शिताः। यथा अधातोऽसक्तमिष्यामोऽन्निः पृथिवीस्थानस्तं प्रथमं व्याख्यासामीर्जामः नसाद्यग्रीभवत्ययं यत्रेषु प्र-चीयतेऽक्षं नयति संनमसानोऽक्रोपनी भवतीति स्वीता-हीविन क्रीपयति न स्त्रेष्ट्यति त्रिश्य खाख्यातेभ्या जायत इति" शाकपूर्विरताद्त्राह्ण्याद्दा नीनात्स खल्वे तेरकार-माद्त्रो गकारमनक्तोवी दहतेवी नीः यरस्तर्थेषा भवतीति" अग्निमीवे र्रातं । अखायमधः । सामान्येन सर-देवतानां बचाणसाभिहितलादननारं यतः प्रतिपदं विश्वेषेण वक्तव्यत्वमाकाञ्चितमतोऽत्तक्रमेण वच्यामः ! तत् पृथिवीजोके स्थितोऽग्निः प्रथमं व्याख्यास्ति । कसात्-प्रष्टितिनिमत्तादिग्निगब्देन देवतानिधीयत ? इति प्रश्रखा-यणीरित्यादिकस्त्ररम् । देवसेनामये खयं नयतीत्य-यणीः। एतदेवसम्निगन्दस्य प्रवित्तिनिससम्। तथा च ब्राह्मणान्तरम् । "अग्निवै देवानां सेनानीरिति" । एतन देवाभिप्रेत्य बद्धृचा मन्त्रबाह्मचे स्त्रामनन्ति । "स्त्रिमन